

Motion till riksdagen 2020/21:700

av Eric Palmqvist m.fl. (SD)

Rimliga förutsättningar för landsbygden

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka landsbygdsperspektivet vad gäller resor, transportkostnader och infrastruktur och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sänka skatten på drivmedel och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avbryta den sänkning av hastighetsgränser som pågår och i stället säkerställa att vägarna är säkra och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skatt på avstånd och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bredband och mål för tillgång till snabbt internet i hela Sverige och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning för analys av om ersättningarna är tillräckliga för ledningsintrång, i synnerhet för markägare som drabbas av flera intrång, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lokala utbildningar med anknytning till lokala näringar ska bevaras och utvecklas och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att bevara mindre skolor utanför tätorterna och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten ska bli huvudman för grundskola och gymnasium och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska finnas flexibilitet att bedriva delar av undervisningen via internet och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd för kommersiell service på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lanthandlarnas roll som ombud för statliga bolag och tillkännager detta för regeringen.

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att statliga myndigheter ska vara tillgängliga på olika digitala plattformar och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja polisens förmåga till snabba utryckningar även på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt medborgarservice och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla för byggande i attraktiva lägen på landsbygden, bl.a. genom att se över strandskydd och riksintressen, och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om regeringen ska tillsätta en bred utredning om bostadsbyggande på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa generellt goda villkor för företagande och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga myndigheter och bolag som har uppdrag att främja näringsliv och arbetstillfällen bör få i uppdrag att beakta landsbygdsperspektivet och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska se över hur tillståndsprövningen kan göras effektivare och hur länsstyrelsernas tillståndsprocesser kan harmoniseras och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regionalisera fastighetsskatten för industrifastigheter och elproduktionsenheter så att respektive region i stället för staten får behålla dessa skatteintäkter och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att renodla kommuners och regioners kärnuppdrag inom välfärd och infrastruktur och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja svenska producenter inom EU-samarbetet och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i förhandlingar inom EU ska sträva efter att reglerna inom EU:s gemensamma jordbrukspolitik blir väl anpassade till och skapar större frihetsgrader för det svenska jordbruket och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka inom EU för att Sverige ska få rätt att ge stöd för djurskyddsåtgärder som följer av särkrav i svensk lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska jordbrukares konkurrensförutsättningar måste harmoniseras med konkurrenternas i andra medlemsstater i EU och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge fler myndigheter ett främjandeuppdrag gällande det svenska jordbruket och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den offentliga upphandlingen av livsmedel ska prioritera lokalproducerat och tillkännager detta för regeringen.

29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna skogsägarnas äganderätt och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öppna upp för gårdsförsäljning och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skogen är en nationell angelägenhet som ska värnas från EU:s inflytande och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska regeringen i samverkan med andra skogrika länder, i synnerhet Finland, bör verka för att EU:s skogsstrategi anpassas för skogrika länder och ges parallell status till EU:s strategi för biologisk mångfald och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning av lagstiftningens relevans mot bakgrund av bl.a. den ackumulerade påverkan på rennäringen och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU inte ska tillåtas diktera svensk viltförvaltning och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överföra ansvar från Naturvårdsverket till en renodlad myndighet för jakt- och viltfrågor med geografisk förankring i områden där jakt och viltvård är viktiga verksamheter och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att Sverige återtar beslutsmakten gällande de frågor som ryms inom art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det sammantagna rovdjurstrycket måste hållas på rimliga nivåer i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att offentliga institutioner ska prioritera fisk som fångats i svenska vatten vid upphandling och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att svenskt fiske ökar inom ramen för tilldelade kvoter och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att minska antalet sälar och skarvar och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur regelverket beträffande krav vid tillståndsprövningen för torvtäkter fungerar i dag samt hur det kan förändras så att fler tillstånd beviljas än vad som varit fallet de senaste åren och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inom Sverige bör hantera torv som ett förnybart material samt internationellt verka för att detta accepteras och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inrättandet av en allemansrättsbalk och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att speciell hänsyn ska tas till hästnäringen, inte minst på landsbygden och att berörda myndigheter ska främja dess utveckling och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mark ska kunna undantas från brukande endast efter mycket noggrann prövning och att beslut som

innebär brukandebegränsningar självklart ska kunna överklagas från markägarens sida och tillkännager detta för regeringen.

46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om turismens betydelse och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om incitament för gruvnäringen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det finns ingen definierad gräns mellan storstaden och landsbygden. Det finns inte heller någon enhetlig landsbygd i Sverige utan olika grader av landsbygd. I en större skala kan sägas att hela Sverige består av bygder med en eller flera större orter, omgivna av vad som kan kallas "kringland". De större orterna och landet kring dem är beroende av varandra, med industrier, butiker och service i centralorterna, med många boende samt också näringar som jord- och skogsbruk utanför dessa.

Många personer pendlar mellan bostad utanför centralorterna till arbete, skola, vänner och fritidssysselsättningar på annan plats. De tre storstäderna skiljer sig från denna princip. Där är en mycket stor del av kommunens befolkning bosatt i själva staden, det kringliggande området domineras i sin tur av förorter. Människors behov skiljer sig mellan storstäderna och resten av vårt land.

Det förtjänar att understrykas att med detta synsätt så bor långt över hälften av Sveriges befolkning på landsbygden. Ändå tycks frågor som är helt grundläggande för denna landsbygd i vid bemärkelse inte prioriteras av Sveriges regering. Det är emellertid politikens uppgift att skapa förutsättningar att bo och försörja sig i landets samtliga delar. I annat fall hänger inte Sverige samman som nation.

En stor del av de städer som utgör centrum i Sveriges olika bygder utgör bas för tung industri, ofta inom de stora exportsektorerna baserade på skog, metallurgi och verkstadsindustri. Goda förutsättningar för industrin, inte minst den elberoende, är därför väsentliga för hela Sveriges utveckling. Under större delen av 1900-talet var den trygga tillgången till elektricitet en av vår industris största tillgångar, först baserad på vattenkraft, senare även på kärnkraft. Nuvarande regering, liksom flera borgerliga regeringar under tryck från Centerpartiet, har istället gjort sitt yttersta för att försvåra för kärnkraften. Resultatet är att det geografiskt sett från och med Stockholmsområdet och söderut i landet inte längre finns säker tillgång till icke fossil el och att konkurrenskraften för tung industri här är allvarligt skadad. Att denna utarmning fortsätter, trots att den från politiskt håll förespråkade övergången till en elektrifierad fordonsflotta förväntas öka elbehovet kraftigt, är en ansvarslös politik för landet i sin helhet och en hänsynslös politik mot Sverige utanför storstäderna.

Debatten kring den egentliga landsbygden handlar i många fall om att kommunal och regional service ska kvarstå. Detta är viktigt. Från Sverigedemokraternas sida arbetas för att rädda skolor och dagligvaruhandel på landsbygden. Men debatten måste i högre grad än vad som idag är fallet handla om enskilda medborgares och småföretagares villkor. På den egentliga landsbygden är nära nog all ekonomisk verksamhet att föredra framför ingen verksamhet. Få entreprenörer förekommer på landsbygden. De som har sin verksamhet där behöver samhällets stöd och uppmuntran. Då landsbygdens förutsättningar tas upp, bör det därför till stor del handla om att enskilda personer och

företag behöver uppmuntras i sina utvecklingsplaner snarare än att ständigt bromsas. Om myndigheter bromsar företagsidéer tills entreprenören tröttnar, eller om vackra miljöer för boende eller sommarstugor inte tillåts utnyttjas, då kommer landsbygden inte att utvecklas positivt. Att ändra på detta handlar till stor del om att reformera regler och myndigheters tillämpning av dessa.

Denna motion berör dessa frågor. Den samlar ett antal av partiets tankar och förslag som handlar om landsbygd. Många av resonemangen och förslagen återfinns i andra av partiets motioner, där mer detaljer förekommer.

Transport och infrastruktur

Fungerande transporter på landsbygden

Ett mycket grundläggande och ofta förbisett samhällsbehov är transporter. I Sverige har spårvagns- och tunnelbaneperspektivet varit allena rådande under decennier, medan den som kör bil för det mesta pekas ut som ett problem. Effektiva transporter, inklusive med bil, är av grundläggande vikt för att Sverige utanför storstäderna ska utvecklas.

Landsbygdsperspektivet måste stärkas vad gäller transportkostnader och infrastruktur. Skatten på bränsle för privatbilism liknar inget annat i Sverige. Den som tankar bensin eller diesel betalar mer än hundra procents påslag i skatt och skatten räknas varje år upp per automatik. Strävan bör vara att skatten på bränsle sänks. Samtidigt är det viktigt att staten uppmuntrar tekniska framsteg för inhemsk produktion av biobränsle. Vad gäller infrastruktur prioriteras idag förbindelser mellan storstäderna, medan det finmaskiga nätet av väg och järnväg som håller ihop Sverige negligeras. Denna utveckling måste brytas.

Sänkningar av hastighetsgränser införs på många håll med regeringens goda minne. Inte sällan motiveras detta som en trafiksäkerhetshöjande åtgärd. Det är rimligare att åtgärda eftersatt vägunderhåll och att utföra andra säkerhetshöjande åtgärder. Sänkta hastighetsbegränsningar ökar pendlingstiden och minskar den radie utanför centralorterna inom vilken unga familjer är beredda att bosätta sig. Detta är särskilt påtagligt i landets mest glesbefolkade regioner som präglas av långa avstånd. Säkrare vägar ska eftersträvas snarare än sänkta hastighetsgränser. Den sänkning av hastighetsgränser som pågår på stora delar av landets landsvägar bör avbrytas och de tidigare hastighetsgränserna bör i de allra flesta fall återställas. Problemet förstärks av den bilfientliga omformning av centralorterna som många kommuner genomför för att medborgarna ska välja andra kommunikationsmedel än bil. Ett fungerande vardagsliv för medborgarna ska väga tyngre. Bilen är och kommer i överskådlig framtid att vara en förutsättning för att bo och verka på landsbygden.

Där järnväg finns och spårbundna gods- och persontransporter är möjliga begränsas dessa ofta av att järnvägarna är av en föråldrad standard. De svenska spårbundna transporterna är därför långsammare än vad som skulle vara möjligt med en modern nationell järnvägsinfrastruktur. Detta har en hämmande inverkan på näringslivet som är beroende av snabba och effektiva transporter. Större transportnytta, inte minst för företag och boende på landsbygden, nås genom att göra satsningar på upprustningar i hela landet. Detta snarare än genom satsningar på dyra höghastighetsbanor där kommunikationerna redan fungerar som bäst.

Vidare är inrikesflyget idag hotat. I stora delar av landet utgör flygtrafiken den enda möjligheten att på ett snabbt och kostnadseffektivt sätt transportera sig till och från orten. Företag som är i behov av inhyrda experter eller sjukhus som lånar in spetskompetens hör till de som drabbas hårt om restiderna avsevärt förlängs. Detsamma gäller exempelvis kommunala tjänstemän som reser till och från utbildningar och konferenser. I de värsta fallen kan en resa som i normalfallet hade skett över dagen ta uppemot tre dygn om det inte är möjligt att resa med flyg. I ett land som präglas av långa avstånd har flyget en given plats.

Skatt på avstånd

Tillförlitliga och kostnadseffektiva transporter är nödvändiga för att stärka företagens konkurrenskraft och tillväxt i hela landet. Utan fungerande transporter kan företag inte leverera varor till sina kunder, inte erhålla komponenter från leverantörer och enbart rekrytera medarbetare och annan kompetens från den omedelbara närheten. Därför utgör regeringens signaler om införande av kilometerskatt och kraftigt försämrade reseavdrag exempel på landsbygdsfientliga förslag som ifall de realiseras kommer att slå hårt mot boende och företag i landsbygd.

De föreslagna skatterna beskattar inte faktiska utsläpp utan är utformade så att avstånd beskattas oaktat tekniska utsläpps begränsande landvinningar, varför incitament att sänka de miljöpåverkande utsläppen helt saknas. I ett till ytan stort land med långa avstånd och gles järnvägsinfrastruktur utgör vägtransporter med personbil, buss och lastbil alltså de enda realistiska transportmedlen för många av landets företag och invånare varför dessa skatter upplevs som syftande till att begränsa landsbygdsbors frihet och möjlighet till ett aktivt liv.

För många personer som bor på landsbygden innebär ett reseavdrag som inte motsvarar resekostnaden att det redan idag är mycket kostsamt att pendla till och från sitt arbete. En försämring av reseavdraget skulle kunna få som konsekvens att det blir så kostsamt att arbetspendla att människor tvingas att avsluta sin anställning eller flytta. Det är också viktigt att inse att ett reseavdrag till och från arbetet inte kan kompensera ett högt bränslepris. Den som bor utanför större ort reser inte enbart till arbetet utan kör även barn och sig själv till fritidsaktiviteter och vänner. Transportkostnaden med bil måste vara rimlig för landsbygdsbor även bortsett från resor knutna till arbetet.

För företag i landsbygd som redan idag upplever svårigheter med kompetensförsörjning och rekrytering kan denna problematik komma att allvarligt förvärras. Läggs de ökade kostnaderna för transporter genom ett införande av en kilometerskatt till, så kan företagsnedläggningar bli en konsekvens.

Flygskatten har redan fått negativa effekter för flyget och flyglinjer har lagts ner. Kostnaderna för företag som anlitar exempelvis konsulter eller skickar anställda på utbildningar på annan ort ökar kraftigt när restiderna i vissa fall flerdubblas.

Reseavdrag och skatter på resande och transporter ska vara utformade så att människor och företag ska kunna bo och verka i Sveriges landsbygder och incitament för nyttjande av renare och mindre miljöskadliga tekniker får inte saknas.

Bredband och it

Tillgång till en snabb internetuppkoppling möjliggör för företag och anställda att verka respektive bo på landsbygden. Näringsverksamhet blir också alltmer beroende av snabb och stabil internetuppkoppling, inte minst i takt med att många moment och tjänster automatiseras. På så sätt är bredband och it-uppkoppling en konkurrensfaktor för arbets-tillfällen, kompetens och tillväxt, men det har även betydelse för privatpersoner.

Beroendet av internetuppkoppling påverkar människors fritid där både underhållning och omvärldsrapportering fortsatt flyttar över till internetbaserade medier. Detta gör internettillgänglighet ytterst till en demokratifråga. Ett Sverige där alla medborgare inte har samma chans att delta i samhällsdebatten eller tillgång till information riskerar på sikt att ytterligare öka polarisering mellan landsbygd och stad.

Infrastruktur handlar inte endast om transportmöjligheter utan omfattar även teknisk infrastruktur för kommunikation såsom bredband. Behovet av tillgång till god infra- struktur för kommunikation blir idag allt viktigare både för näringslivet och för den enskilda medborgaren. Samtidigt är glesbygden kraftigt överrepresenterad bland de kvarvarande knappt 10 procenten som ännu inte kan erbjudas tillgång till snabbt internet, vilket är bekymmersamt. Beaktas dessutom det faktum att en lång rad industri- ella maskiner och arbetsfordon redan idag arbetar uppkopplat mot exempelvis tillver- kare och beställare eller att nästa generations personbilar kommer att kommunicera trådlöst i realtid med olika databaser, då står det klart att täckningsgraden måste bli högre för att möjliggöra ett liv på lika villkor i hela landet. Bredbandsutbyggnaden ska därför ske i en hög takt.

Det som framkom i Landsbygdskommitténs slutbetänkande om att 100 procent av befolkningen ska ha tillgång till snabbt internet år 2025, är en önskvärd målsättning för att möjliggöra för Sveriges landsbygder att leva och utvecklas.

Elförsörjning

Konsekvenserna av breda ledningsgator för luftburna högspänningsledningar kan bli stora för en enskild markägare med sämre arrondering, förlorad virkesproduktion och ökad risk för stormskador. Effekterna av ledningsintrång på fastigheter bör i största möjliga mån minimeras. Nedgrävning av kraftledningar bör därför prioriteras framför luftledningar när så är möjligt och även kombineras med annan infrastruktur när det är möjligt. Intrånget blir därmed betydligt mindre. Samråd bör också ske med markägaren om hur man kan minimera intrången.

En utredning bör tillsättas för att analysera om ersättningarna är tillräckliga, i synnerhet för markägare som drabbas av flera intrång. Om villkor och ersättningsnivåer är rimliga kan det antas att det sker färre överklaganden, något som också gynnar tempot för utbyggnaden av elnätet.

Samhällsservice

Skolor och serviceinrättningar är avgörande för möjligheterna att bo och verka på landsbygden. I annat fall finns risk för att bygder kommer in i en negativ spiral där till exempel en nedlagd skola leder till utflyttning och till att befolkningsunderlaget

minskar, vilket i sin tur leder till att andra serviceinrättningar kan tvingas lägga ned. Den negativa spiralen behöver hindras på flera sätt.

Utbildning

Det ska vara möjligt att utbilda sig i landets olika delar. Det är en rättighet att inte vara tvungen att flytta till en storstad för att utbilda sig. Lokala utbildningsenheter är även viktiga för lokal och regional kompetensförsörjning och för ortens självförtroende. Ambitionen innebär inte med nödvändighet fler högskolor, men lokala utbildningar med anknytning till lokala näringar ska bevaras och utvecklas, gärna i direkt samarbete med företagen. Mindre högskolor utanför storstäderna kan med fördel samarbeta djupare administrativt och på andra sätt med större högskolor och universitet, och detta bör underlättas.

Vad gäller grundskolan måste samhället göra sitt yttersta för att bevara mindre skolor utanför tätorterna. På så vis motverkar man också ”stordrift” när ett stort antal elever koncentreras till samma skola, ofta med långa resvägar som följd. Det förbises ofta att det är lika genomförbart att skjutsa barn från tätorternas ytterområden till en landsbygdsskola som tvärtom. Mindre skolor kan utgöra en bra och trygg miljö för barnen och skolor på landsbygden bidrar till en levande landsbygd.

Staten ska bli huvudman för grundskola och gymnasium. Staten kan ta ett regionalt ansvar på ett annat och effektivare sätt än vad kommunerna kan. På kort sikt bör kommunerna lyssna på medborgarna i större utsträckning och inte lägga ner skolor. Möjligheten till fjärrundervisning välkomnas som ett sätt att rädda skolor i glesbygd som hotas av nedläggning. Det är bra att en skola kan anlita en ämnesbehörig lärare via fjärrundervisning i det fall skolan inte har lyckats rekrytera någon med ämnesbehörighet, och en ökad flexibilitet i kunskapsinhämtningen för bevarandet av skolor i glesbygden är positivt.

Stöd för kommersiell service på landsbygden

Sambandet mellan en fungerande kommersiell service och förutsättningarna för att bo och verka i glesbygd bör betonas. Det kan handla om livsmedelsbutiker, bensinstationer och fackhandel med mera. Livsmedelsbutiker i glesbygd är mycket viktiga för bygden. Där tillhandahålls inte enbart livsmedel utan även andra tjänster. De kan utgöra ombud för apotek, systembolag och utlämningsställe för post.

Av den anledningen är det även positivt med den höjning av stödet för kommersiell service i sårbar glesbygd som riksdagen tidigare beslutat om. Denna typ av stöd måste dock utvärderas och följas upp av ansvarig myndighet för att säkerställa att det har avsedd effekt och att nivåerna är tillräckliga för att nå de önskade målen. En uppföljning och utvärdering måste samtidigt visa på om det finns en möjlighet att skala ner stödet där behovet inte längre föreligger. En utvärdering måste också beakta om förutsättningarna ändras eller är på väg att ändras genom att exempelvis statliga bolag säljs ut eller planeras säljas ut eller att en ökad del av till exempel apotekets tjänster och försäljning flyttas till e-handel som kräver paketutlämning. Ytterligare en aspekt som måste vägas in i en sådan utvärdering är om hänsyn behöver tas till nya kostnader som tillkommit eller väntas tillkomma som en följd av påtvingade investeringar med anledning av nya lagar och EU-regler.

Lanthandlarnas roll som ombud för statliga bolag

Dagligvarubutiker i landets glesbefolkade delar fyller en viktig funktion. Förutom den uppenbara roll som lanthandeln har för människor att få ihop livspusslet, är den också en social mötesplats. Ofta utgör den den enda träffpunkten på mindre orter.

I en tid då dagligvaruhandeln i allt högre grad sker i stormarknader utarmas möjligheten för lanthandlarna att konkurrera med såväl pris som utbud. Till detta kommer de stora distributionskedjornas minskande intresse av att leverera sina varor till kunder som beställer små kvantiteter och är avlägset lokaliserade. Ett liknande förhållande råder då det gäller landets bensinbolag, där de stora aktörerna uppvisar ett allt svalare intresse för de minsta och avlägset belägna mackarna. Möjligheten att erbjuda flera typer av samhällsservice är därför viktig för handlarna, både som ett led i att kunna locka fler kunder och för att verksamheten ska bli mindre ekonomiskt sårbar. Lanthandeln utgör därför inte sällan också bensinstation och fungerar dessutom ofta som busshållplats, ombud för apotek, Postnord, Bussgods, Schenker, DHL, Svenska Spel, Systembolaget med flera. De utgör viktiga nav i de bygder i vilka de är verksamma. Den potentiella skada som förlusten av dessa ombudstjänster skulle innebära för lokalbefolkningen om lanthandeln som tillhandahåller dem tvingas lägga ned, kan inte försummas.

Det är viktigt att säkerställa att serviceutbudet på landsbygden inte försämras och att de statliga bolag som verkar i glesbygd genom ombud innehar en mycket viktig roll i detta. Regeringen bör uppdra åt de statliga bolagen, exempelvis Apoteket AB, Postnord, Svenska Spel och Systembolaget, att se över sina villkor för att bli ombud och utreda hur dessa kan förenklas. Uppdraget ska även omfatta en översyn av ersättningsnivåerna till ombuden så att dessa höjs. Där så är erforderligt ska regeringen återkomma till riksdagen med förenklande lagförslag.

Statliga myndigheters roll på landsbygden

Teknikutvecklingen har gått starkt framåt sedan mobiltelefonens genombrott bland privat användarna på 1990-talet. Idag är inte mobiltelefonen längre endast redskap för telefonsamtal och textmeddelanden. Sedan ”smartphonen” lanserades har mobiltelefoner kommit att i många avseenden ersätta hemdatorerna. De följer med på fjället, i skogen och i skärgården. Med en smartphone och mobilt bank-id kan man idag utträta exempelvis bankärenden, boka fordonsbesiktning och se sina senaste provsvar på vårdcentralen. Den mobila plattformen har därmed kommit att bli minst lika viktig som den stationära. Därför är det av stor vikt att statliga myndigheter tillser att de är tillgängliga på olika digitala plattformar för att passa så många användare som möjligt. Detta oavsett var i landet användaren befinner sig och vilket tekniskt verktyg denne använder för att få internetåtkomst.

Samhällstrenden går i riktning mot minskad trygghet i stad och land. Brottsligheten ökar även på landsbygden. Utländska ligor drar runt på landsbygden och stjälar. Upp-täcktsrisken och risken att åka fast är mindre på landsbygden. Sverigedemokraterna vill att polisens möjligheter till tillräckligt snabb utryckning vid brott på landsbygden ska öka. Det är viktigt att korta ned utryckningstider och även att signalera närvaro. Landsbygden ska inte tillåtas bli laglöst land.

Coronapandemin har gjort att tröskeln för arbete på distans har minskat. Statliga myndigheter ska uppmuntras att inrätta kontor på många orter, där anställda kan arbeta på distans. Det skulle öka möjligheterna för fler yrkesgrupper att arbeta på orten. Det är

viktigt för familjers bosättning att båda föräldrarna har ett rimligt avstånd till arbetet. Med nuvarande ordning tar myndigheter beslut utifrån sina egna förutsättningar och har inte att väga in landsbygdens situation. Därför bör statliga myndigheter ges instruktioner att ta större hänsyn till landsbygdens situation.

En del av Sverigedemokraternas regionalpolitik är att delvis utlokalisera statliga arbetstillfällen från större städer till landsbygden i vid mening, att nyetablera myndigheter och verk utanför storstäderna samt förhindra fortsatt flytt av statliga jobb från landsbygd till storstäder. Med dagens tekniska utveckling finns goda möjligheter att förlägga statliga arbetstillfällen utanför storstäderna och det är därför generellt sett lättare idag att centralisera statliga jobb till storstadsregionerna. Denna omlokalisering är emellertid ett långsiktigt mål. Om den sker i för snabb takt riskerar den att medföra ekonomiska, sociala, logistiska och organisatoriska problem. Utlokaliseringar ska alltså ske med försiktighet som ett komplement till de nyetableringar som i huvudsak ska ske på landsbygden.

Omlokaliseringar ger positiva effekter för de berörda kommunernas skatteunderlag, vilket innebär bättre välfärd i form av skola och omsorg. Detta i sig ökar i förlängningen attraktionskraften att bo på dessa orter. Det kan även bidra till framtidstron på orten.

Stärkt medborgarservice

En förutsättning för en levande landsbygd är god tillgång till offentlig service. Under lång tid har en nedåtgående spiral inneburit att offentlig service dragits undan från landsbygden till följd av ett minskat befolkningsunderlag, vilket i sin tur bidragit till att försämra befolkningsutvecklingen än mer. För att kompensera för detta har myndigheter och kommuner satsat allt mer på att erbjuda information och service över internet och telefon, vilket för många är ett fullgott alternativ. Samtidigt finns det hushåll i Sveriges glesbygd som fortfarande saknar tillgång till snabb och stabil internetuppkoppling trots att arbetet med att bygga ut näten varit omfattande. Medborgarservicen ska stärkas genom ökad samverkan för att bibehålla samt utveckla den offentliga servicen. Fysiska möten kan i vissa fall av praktiska skäl inte åstadkommas, men med hjälp av dator, telefon eller videosamtal är det möjligt att verka för personliga möten på distans inom ramen för samverkanskontoren. Detta kan ge alla medborgare en likvärdig tillgång till sådan service.

Boende

Byggande och strandskydd

Landsbygdskommunerna tvingas konkurrera med storstadsområdena varje dag för att kunna behålla sina unga och för att kunna attrahera företag och kvalificerad arbetskraft utifrån. Möjligheten till boende eller fritidshus till rimligt pris i attraktiva lägen skulle kunna vara en viktig konkurrensfördel och hjälpa landsbygden att utvecklas. För att det ska bli verklighet måste strandskyddsreglerna mildras.

År 2009 ändrades strandskyddslagstiftningen med syftet att förtydliga bestämmelserna och för att medge anpassning av lagstiftningen till lokala och regionala förhållanden. I och med lagändringen fick alla kommuner möjlighet att ge dispens för strandnära

områden, med hänvisning till landsbygdsutveckling. Tvärtemot intentionerna har länsstyrelserna dock på många håll i landet i samband med lagändringen beslutat om ett utökat strandskydd och ökat antal riksintressen vid vattennära lägen. Naturvårdsverket har vid en översyn konstaterat att det nu finns stora områden med utvidgat strandskydd utan tydligt angivna motiv från länsstyrelsernas sida. Förutom att detta enligt Sverigedemokraternas uppfattning är i strid mot lagstiftarens uppenbara intentioner, leder det till negativa konsekvenser för landsbygdsutveckling, för jord- och skogsbruk och för besöksnäringen. Det kan hänföras till otydliga regler som tolkats på olika sätt av olika länsstyrelser.

Strandskyddslagen behöver omarbetas. Grundläggande för omarbetningen bör vara att markägare i normalfallet ska kunna stycka av tomter på egen mark och att såväl bostads- som fritidshus ska kunna uppföras utanför stadsplanerat område inklusive nära vatten, så länge fri passage garanteras längs vattnet och så länge en viss andel av vattendragets stränder lämnas obebyggda.

Sverigedemokraterna vill att 100 meter ska utgöra det maximala avståndet för strandskydd men att avståndet i normalfallet ska vara något tiotal meter, vilket tillsammans med allemansrätten och övriga skyddsformer i de allra flesta fall ger ett fullt tillräckligt skydd. Viktigare än avstånd mellan bebyggelse och vatten är att bibehålla nuvarande regler om människors och djurs rätt till fri passage längs stränder.

Strandskyddet bör i högre grad regleras på kommunal nivå och länsstyrelsernas möjlighet att överpröva utfärdade kommunala bygglov i strandskyddslagen bör begränsas kraftigt.

Det bör utredas om regionerna som en del av sitt nya ansvar för regionalt utvecklingsarbete skall ges en tydlig samordnande roll i kommunernas arbete med strandskydd regionalt.

För att rätta till den situation som uppstått, föreslår Sverigedemokraterna dessutom att samtliga länsstyrelsebeslut med anknytning till strandskydd tagna efter lagändringen den 1 januari 2009, inklusive beträffande riksintressen, och som innebär skärpningar av möjligheterna till bebyggelse, bör omprövas i enlighet med ovanstående förslag. Nyanläggning av dammar och våtmarker ska inte resultera i utökat strandskydd.

Bostäder på landsbygden

Finansiering av bostäder på landsbygden bör underlättas. Det är idag inte ovanligt att värdet på en nyproducerad fastighet på landsbygden understiger byggkostnaden. Regeringen behöver tillsätta en bred utredning om bostadsbyggande på landsbygden för att finna lösningar på frågan.

De statliga garantier och den långivning som staten indirekt står för idag är viktiga för byggnation på landsbygden och bör behållas.

De senaste åren har orimliga krav ställts på enskilda avlopp från bostäder på landet. Det har tvingat boende till stora investeringar, trots att det ibland har givit obetydlig minskning av utsläppen till våra vattendrag och en tveksam miljönytta. Regleringen och dess tillämpning måste bli mer resultatinkriktad, så att olika lösningar med liknande effekt accepteras och kraven måste stå i proportion till utsläppsnivåerna som når vattendrag och till miljöeffekterna.

Näringsförutsättningar och ekonomi

En näringspolitik för hela landet

Svenska företag, från norr till söder, sysslar med allt från rymdindustri till biodling. Politiker kan inte i detalj avgöra vilka näringar som i framtiden driver Sverige framåt. Entreprenörer är mycket bättre än politiker på att starta och utveckla företag. Politikens roll är att skapa goda förutsättningar för företagande, både i staden och på landsbygden.

Därmed måste politiken sträva efter en stabil energipolitik, en fungerande arbetsmarknadspolitik och inte minst kompetensförsörjning på alla nivåer. Företagen är bra på att vidareutbilda sin personal, men samhället måste stå för fungerande grundutbildning och yrkesutbildning i harmoni med företagens behov. Almi Företagspartner AB och landsbygdsprogrammets olika landsbygdsutvecklande åtgärder kommer även att fortsatt spela en stor roll. Även Saminvest AB kan bidra med företagarmöjligheter på landsbygd och i dess centralorter. Instruktionerna till dessa aktörer ska ha fokus på att försöka hitta investeringar som ger ökad konkurrenskraft och då gärna med synergier mellan ökad konkurrenskraft och övrig hållbarhet. Projekt för ökad hållbarhet med alltför svagt fokus på konkurrenskraft kommer inte att leda till långsiktig hållbarhet. Den ekonomiska återhämtningen efter coronapandemin är viktig för näringslivet på landsbygden och för framtida möjligheter till miljövänlighet.

Erfarenheten visar att nya arbetstillfällen brukar uppstå i mindre företag. Samtidigt utgör större företag ofta ett viktigt fundament för ekonomin. Sverigedemokraterna bejaktar därför en dynamisk mångfald av mindre, medelstora och större företag över hela Sverige, som verkar utifrån marknadsmässiga förutsättningar. Vi är skeptiska till att dela in Sverige i zoner och vill i första hand skapa generellt goda villkor för företagande oavsett var i landet man väljer att etablera sig, till exempel för industrier, verkstäder, konsultföretag, jord- och skogsbruk, fiskodlingar, gårdsslakterier, gårdsmejerier, fäbodan och gårdsförsäljning. De gäller skattesatser, avgifter, regelverk, tillstånd, bygglov och alla andra områden som utgör företagets verklighet.

Vissa näringar är dock geografiskt kopplade till det Sverige som ligger utanför stadskärnorna. Det gäller exempelvis skogsnäringen, gruvnäringen, stora delar av livsmedelssektorn och deras nätverk av underleverantörer och distributörer. Dessa näringar ger upphov till ett mycket brett spektrum av arbetstillfällen och de värdekedjor som de ger upphov till knyter ihop stad och landsbygd när råvaror ska förädlas och säljas vidare. På så vis genereras skatteintäkter i kommuner över hela Sverige. De gröna näringarna skapar arbetstillfällen överallt och de är särskilt effektiva jobbskapare. En miljon extra i omsättning leder till 2,5 nya jobb, medan genomsnittet för övriga näringslivet ligger på 1,4 jobb. Därför bör samtliga myndigheter och bolag som har uppdrag att främja näringsliv och arbetstillfällen få i uppdrag att beakta landsbygds-perspektivet.

Kommunal och regional ekonomi

De senaste årens utveckling har inneburit att svenska statens finanser, trots ett förväntat underskott för år 2020, är relativt stabila, medan åtskilliga kommuner och regioner hade ekonomiska problem redan före coronakrisen. Nu är läget av förklarliga skäl värre.

Situationen varierar över landet, men det finns en nord-sydlig dimension i detta och situationen tenderar att vara särskilt ansträngd utanför storstäderna. Det innebär problem för välfärden generellt, men slår extra hårt mot kommuner som redan brottas med utflyttning och sviktande skattebaser.

Fastighetskatten för industrifastigheter och elproduktionsenheter ska regionaliseras så att respektive region, istället för staten som nu är fallet, får behålla dessa skatteintäkter. Åtgärden gynnar samtliga regioner men de mer utpräglade landsbygdsregionerna får störst tillskott.

Vidare finns i Sverige en olycklig politisk tradition i att fatta beslut på riksnivå, som sedan måste genomföras lokalt utan att erforderliga medel tillförs. Det finns många exempel på detta, men migrationspolitiken är det mest uppenbara och mest kostsamma. Det är en förutsättning för en stabil utveckling av kommunernas ekonomi att den höga invandringsnivå som länge rått och fortfarande råder kan bromsas. Det är inte rimligt på längre sikt att flera tidigare självförsörjande storstadskommuner i Sverige återfinns i toppen av de kommuner som får mest stöd från andra delar av landet, till följd av den politik som regeringar har fört.

Vi motsätter oss detta förhållande och kommer konsekvent att vara mycket varmsamma med att lägga över ansvar på kommuner och regioner, i synnerhet utan medföljande direkt finansiering. Snarare behöver möjligheten att minska kommuners och regioners ansvar ses över och därmed renodla deras fokus på kärnuppgifterna, såsom välfärd och infrastruktur.

Främjandeuppdrag och tillståndsprövning

Det arbete som Tillväxtverket och Jordbruksverket idag bedriver för att hjälpa och främja företagande av olika slag på landsbygden, till exempel genom rådgivning och finansiering, är mycket värdefullt. Detta främjandearbete kommer också att fortsätta att spela en stor roll.

Sverige behöver ständigt investeringar från stat och näringsliv, inte minst för att klara omställningen mot en mer uthållig produktion och inte minst på landsbygden. Samtidigt vittnar många företagare om omfattande problem när miljöintresset ska balanseras mot investeringsbehoven. En korrekt balans måste hittas mellan investeringar och miljölagstiftning, och de krav som ställs av miljöskäl måste innebära en positiv inverkan på miljön, vilket inte alltid är fallet idag.

Av samma skäl ska tillståndprocesser för ny eller utökad verksamhet snabbas på, samtidigt som lika behandling oavsett landsända eller myndighet förstärks. Mindre företag ska inte behöva ha kontakt med fler myndigheter än ett absolut minimum för att starta eller utöka en verksamhet. Alla myndigheter som verkar mot företagare på landet ska dessutom ges ett främjandeuppdrag, där de strävar efter att hjälpa företag och samtidigt underlättar överensstämmelse med miljölagstiftning och annan lagstiftning utan att det sker på bekostnad av lokalsamhällets inflytande.

Sammantaget bör regeringen se över hur tillståndsprövningen kan göras effektivare.

Areella näringar

Jordbruk

De allra flesta svenskar är överens om att det svenska jordbruket behöver stärkas. En starkare jordbruksnäring ger en större resursbas till landsbygden. Sveriges självförsörjning är också lägre än någonsin. Riksdag och regering måste stå upp för våra producenter inom EU-samarbetet, eftersom jordbrukets förutsättningar i hög grad regleras på EU-nivå. Sverige är ett skogsland med inslag av jordbruk istället för tvärtom, som är det vanliga i de tongivande EU-länderna. Det innebär att våra förutsättningar är annorlunda. Allt från den öppna jordbruksmiljöns betydelse för artbevarande, turism och boende på landet till särskilda förutsättningar för brukandet. Vår strävan är därför att öka den svenska politikens inflytande över svenskt jordbruk. EU-reglerna ska alltid vara anpassade till svenska förhållanden.

Sverige måste också tillåtas anpassa stöden till den särslagstiftning som finns i Sverige för djurens och miljöns skull. Exempelvis bör det införas en betesersättning för i första hand mjölkkor och det bör vara tillåtet att ge stöd till slakteriavgifter och andra avgifter. Nuvarande ordning, då det är oklart om Sverige kan ge stöd för djurskyddsåtgärder som följer av nationella särkrav i svensk lagstiftning, måste ändras. Det är en central uppgift för svenska regeringar att i EU stå upp för det som är viktigt i Sverige. Det är också viktigt för EU att medlemsstater kan gå före.

Svenska jordbrukare ska även få liknande konkurrensförutsättningar i övrigt. Skatten på drivmedel för jordbruksändamål bör sänkas till dansk nivå och extraskatter på gödsel eller annat ska inte införas.

Dessa åtgärder tillsammans med generella omkostnadssänkningar för företag gör att jordbruksnäringen får en ökad lönsamhet omgående. Satsningar med precision på forskning, teknikutveckling, tekniktillgänglighet, kompetensutveckling och övrig kompetensförsörjning ska stärka jordbrukets långsiktiga lönsamhet. Från denna styrkeposition kan svenskt jordbruk sedan bli ännu mer miljö- och klimatvänligt utan att äventyra ekonomin.

Detta är viktigt inte minst eftersom brukande är en förutsättning för biologisk mångfald i odlingslandskapet. Miljöpolitiken och jordbrukspolitiken är sammanflätade. Det är vår ambition att finna den miljöpolitik som är effektivast. Att sträva efter mest miljö per krona bör gälla. En vetenskaplig grund och förmåga att fokusera på det viktiga som gör skillnad, istället för generella satsningar där satsningens storlek är det viktigaste, är en förutsättning för denna effektivitet. Miljöpolitiken ska inte heller menligt inverka på jordbrukets konkurrenskraft. Det skulle vara en mycket kortsiktig miljöpolitik. Åtgärder som ger synergier mellan miljö och konkurrenskraft behöver hittas. I det här sammanhanget är nya koncept och ny teknik mycket intressanta. Den som slentrianmässigt avfärdar sådana nyheter gör miljön och konkurrenskraften stor skada.

Även om ökad storskalighet är naturligt och oftast innebär ökad lönsamhet, måste det skapas bättre möjligheter till småskaliga verksamheter inom jordbruk och livsmedelsföretag. En ökad grundlönsamhet är centralt även för att möjliggöra småskaliga verksamheter. Storskaligheten har drivits fram på grund av att lönsamheten har varit för låg i jordbruket under många år.

Många av de åtgärder som krävs för ökad lönsamhet i svenskt jordbruk kräver ökad statlig finansiering. Men för ökad lönsamhet krävs även andra förändringar. Fler myndigheter ska ges främjandeuppdrag av det svenska jordbruket i sina regleringsbrev

och byråkratin måste minska. Rättssäkerheten måste också öka inom tillståndsgivning och tillsyn i jordbruksnäringen och vi föreslår flera reformer som syftar till det. Förutsägbarhet och långsiktighet är viktiga faktorer för att man ska våga investera.

Den sociala situationen för Sveriges jordbrukare, inte minst djurhållande jordbrukare, måste också förbättras. Realistiska möjligheter för semester, vidareutbildning och familjeliv måste säkerställas.

Den offentliga upphandlingen av livsmedel ska prioritera lokalproducerat, bland annat genom att ställa samma krav på miljöhänsyn och djurskydd som våra svenska jordbrukare måste följa.

Öppna upp för gårdsförsäljning

I Sverige etableras allt fler mikrobryggerier, whiskydestillerier, vinodlingar och liknande. Många gånger etableras dessa i glesbygd där de bidrar till att tillskapa arbetstillfällen och en levande landsbygd. Intresset för dessa är bland dryckesintresserade stort och inte sällan går det att besöka dessa producenter för att se hur tillverkningen går till. Ett problem för dessa företag är emellertid att de inte tillåts att sälja de egna produkterna på den egna anläggningen vilket avsevärt minskar deras attraktionskraft som besöksmål. Inte minst bland utländska besökare med mindre förståelse för det svenska alkoholmonopolet än vi har. De svenska producenterna av alkoholhaltiga drycker ska ges samma möjligheter till försäljning av de egna produkterna vid produktionsstället som finns i övriga EU, något som har förutsättningar att generera fler arbetstillfällen inom såväl besöksnäringen som inom bryggeri-, destilleri och vingårdsnäringen.

Det föreligger inte något hinder mot att genomföra detta utan att avskaffa Systembolagets detaljhandelsmonopol vilket vårt grannland Finland är ett exempel på. Vi ställer oss alltjämt bakom Systembolagets detaljhandelsmonopol med undantag för så kallad gårdsförsäljning och då riksdagen redan har tillkännagivit för regeringen att den skall verka för en ny alkohollagstiftning där gårdsförsäljning tillåts, emotser vi att detta möjliggörs i Sverige utan vidare dröjsmål.

Skogsbruk

Över hälften av Sveriges skogar ägs av enskilda, inte sällan av jordbrukare. I stora delar av Sverige är skogsbruket en mycket viktig del av lantbrukarnas ekonomi. Begränsningar av skogsbruket måste därför föregås av noggranna konsekvensanalyser, så att de inte hotar jordbruket.

Skogssektorn är en av Sveriges viktigaste näringar och Sverige besitter dessutom världsledande kompetens i alla led, från skogsskötsel till tillverkning av högförädlade vedbaserade produkter. Samtidigt är Sverige tillsammans med andra nordiska länder ledande vad gäller naturvårdande uthålligt skogsbruk. Detta är ett arv som måste förvaltas, bevaras och utvecklas. Skogen måste värnas som en förnybar råvarubas för fortsatt utveckling av biomaterial och bioenergi. Sveriges skogar uppvisar en hög grad av mångfald tack vare att vi har en mångfald av skogsägare. Över hälften av skogarna ägs av enskilda. En alldeles självklar utgångspunkt är att deras äganderätt ska värnas. Nuvarande skogsvårdslag stiftades med principen ”frihet under ansvar”, men den friheten har beskurits väsentligt och i många fall godtyckligt, på senare år. Den totala arealen skog undantagen från skogsbruk skall inte ökas, det behövs inte ur artbeva-

randesympunkt och det står i konflikt med ambitionen att kraftigt öka produktionen av förnybara råvaror. Istället bör Sverige fortsätta att utveckla de metoder vi redan använder för att arbeta samtidigt med produktion och naturvårdshänsyn i den brukade skogen. Detta är faktiskt grundtanken i den skogspolitik som gäller i Sverige sedan år 1993, men tanken har tyvärr frångåtts i hög grad av nuvarande regering. För att myndigheter ska kunna besluta om att brukandet av en viss skogsfastighet ändå ska begränsas av miljöskäl, bör därför i normalfallet krävas konstaterad förekomst av akut hotade arter och även i sådana fall bör naturvårdande skötsel enligt avtal med markägaren först övervägas. Totalt undandragande från skötsel, som till exempel reservatsbildning, ska bara tillgripas efter att andra möjligheter bedömts icke tillräckliga.

Skogspolitiken är en nationell angelägenhet och ska på alla vis värnas från EU:s inflytande. Vårt skogsbruk har i århundraden varit lönsamt och behöver inte invecklas i EU:s stödapparater. Det säger sig självt att vi inte ska behöva bege oss till tjänstemän i Bryssels korridorer för att de ska upplysa oss om vad som är bäst för svensk skog och för svenska skogsägare.

Rennäringen

Rennäringen bedrivs i samebyar, som innefattar ett visst avgränsat landområde. Det finns målkonflikter mellan denna och ett antal andra näringar eller verksamheter. Samebyar får ofta anpassa sin renskötsel efter andra näringar och infrastrukturutbyggnad. Inte minst vindkraftsutbyggnaden har ökat mycket på senare tid. Allt påverkar renskötseln på olika sätt och gör det svårare att bedriva näringen. En utredning av utformningen av regelverket i miljöbalken och andra regelverk behövs. Detta för att säkerställa att hänsyn tas till den ackumulerade påverkan på renskötseln, men även till andra människors traditionella rättigheter, behov av såväl arbetstillfällen som fritidssysselsättningar i de berörda områdena, liksom till det allmänna behovet av ekonomisk utveckling.

Jakt och viltvård

Europeiska unionen ska inte diktera svensk viltförvaltning. Vidare ska inflytandet över jakt och viltvård flyttas längre bort från Stockholm och närmre de regioner som är direkt berörda, det vill säga där relevant kompetens finns. Det kan ske genom att överföra ansvar från Naturvårdsverket till en renodlad myndighet för jakt- och viltfrågor med geografisk förankring i områden där jakt och viltvård är viktiga verksamheter.

Regeringen ska tydligt verka för att Sverige återtar beslutsmakten gällande de frågor som ryms inom art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet.

Minskade konflikter och problem mellan rovdjur och människor på landsbygden ska eftersträvas. Alla de stora rovdjuren måste förvaltas på ett ansvarsfullt sätt och det sammantagna rovdjurstrycket måste hållas på rimliga nivåer i hela landet.

Fiske

Svenskt fiske är och ska förbli hållbart och noga reglerat vilket innebär en trygghet för konsumenten. Fiskens ”svenska” ursprung är alltså en sorts certifiering i sig och därmed bör offentliga institutioner prioritera fisk som fångats i svenska vatten vid upphandling.

Fiskekvoter tilldelas utifrån vetenskapliga underlag, vilket är en helt rimlig ordning. Sverigedemokraterna ser gärna att svenskt fiske ökar inom ramen för tilldelade kvoter, och berörda myndigheter bör sålunda ges i uppdrag att underlätta för branschens aktörer. Offentliga institutioner bör i högre grad än idag premiera och inhandla svenskfångad fisk, snarare än produkter från den internationella marknaden.

Åtgärder måste vidtas för att minska antalet säljar och skarvar, som utgör betydande problem för det kustnära fisket.

Svensk fiskodling måste ges bättre förutsättningar och stöd för att utvecklas. Potentialen är stor, vilket man kan se inte minst i våra grannländer.

Torv

En näring som är liten till omfånget men viktig för jord- och skogsbruk är torvnäringen. Sverige har 6,4 miljoner hektar torvmarker. Av dessa utnyttjas enbart en mycket liten del, mindre än 10 000 hektar för energitorv och omkring 5 000 hektar för odlingstorv. Arealen torvmark ökar dessutom med omkring 1 000 hektar per år, samtidigt som all torv växer på höjden med en knapp millimeter, vilket innebär att mossarna utgör en väsentlig och växande kolsänka. Även med ett betydligt utökat torvbruk skulle mossarnas roll som växande kolsänka kvarstå.

För torvbrukets behov räcker de mossar som redan är dikade för ett hållbart torvbruk och orörda mossar behöver därför inte brukas. Torvbruket bör öka, vilket skulle gynna bland annat trädgårdsodling, djurhållning och skogsbruk, samtidigt som arbetstillfällen skulle skapas. Torv till plantering har en stor ökad efterfrågan i Europa och på senare tid även i Asien. Alternativet för dessa länder är att importera från länder som inte har samma höga miljöhänsyn som Sverige och där torven inte tillväxer i högre takt än den skördas.

Beslutsprocessen vid utvinning av torv har i teorin förenklats, men torvbrukarna vittnar om att det har blivit mycket svårt att få tillstånd. Vi vill därför att regeringen utreder förhållandena och skälen för svårigheterna. Utredningen bör även föreslå hur situationen ska kunna förbättras.

Det är orimligt att torv i Sverige ska vara klassificerat som ett fossilt bränsle, eftersom vårt förråd av torv hela tiden växer. Regeringen bör inom Sverige hantera torv som ett förnybart material samt internationellt verka för att detta accepteras. Principen att torvtäkter ska utföras med stor naturvårdshänsyn är bra, men detta bör kunna lösas mer med noggranna instruktioner och tillsyn och mindre genom en besvärlig beslutsprocess och med ett främjandeperspektiv från myndigheternas sida.

Allemansrätten

Nyttjande av naturen på allemansrättens grund måste ske med respekt och hänsyn till den som äger och brukar marken.

Allemansrätten är ingen regelrätt lag utan en sedvanerätt med anor sedan medeltiden och en del av vårt gemensamma kulturarv. Dess gränser sätts av flera bestämmelser, framför allt i brottsbalken men även miljöbalken. Den ger bland annat rätt till att plocka bär, svamp och torr död ved eller till att tälta en natt utan att fråga markägaren om lov. Syftet med allemansrätten har varit att garantera vår gemensamma tillgång till naturen men för vårt eget bruk. Den innefattar inte rättigheter för näringsidkande. För att denna

sedvanerätt skall kunna leva vidare måste såväl hävdvunna rättigheter som skyldigheter respekteras. Allmänheten bör alltid vara välkommen i markerna, men var och en måste uppträda med hänsyn till och respekt för såväl naturen som markägarens intressen. Detta ställer krav på samråd och anpassning.

I regeringsformens kapitel om grundläggande fri- och rättigheter står sedan år 1994 att ”alla ska ha tillgång till naturen enligt allemansrätten”. Dock grundar sig lagligt sett reglerna till största delen på sedvanerätt och tolkning av vissa lagregler som anger vad som är förbjudet; motsatsvis tolkning innebär då att det som inte är förbjudet är tillåtet. Innehållet i allemansrätten utformas även genom prejudicerande domar, av vilka det finns förhållandevis få. Som en följd av detta grundar sig många konflikter mellan markägare och nyttjare i oklarhet om vad allemansrätten exakt omfattar och vad som faller utanför.

Därför föreslås inrättandet av en allemansrättsbalk som tydligare klargör förhållandena.

Hästnäringen

Hästnäringen är mycket stor i Sverige. Vi har sannolikt fler hästar i landet nu än innan bilarnas införande. Den är av speciell vikt för landsbygden av flera skäl. Hästarna bidrar till att hålla landskapet öppet och till att det fortsatt finns betande djur på markerna. Detta har stor betydelse för artbevarande, för livskvalitet för alla boende i trakten och dessutom för attraktionskraften gentemot turister. Studier har visat att hästintresset är en mycket viktig faktor när unga människor väljer att bosätta sig på landsbygden.

Speciell hänsyn ska tas till hästnäringen, inte minst på landsbygden, och berörda myndigheter ska främja dess utveckling.

Tillgång till naturen för boende och för turister

Det förtjänar att understrykas att närvaron av en befintlig befolkning är det som skapar tillgång till naturen för besökande människor från när och fjärran. Utan ett befintligt jordbruk och ett befintligt skogsbruk skulle affärer inte finnas på plats och framförallt skulle inget vägnät finnas. En landsbygd utan åkrar, betesmarker och djur har dessutom mycket mindre dragningskraft. Som speciellt exempel på sådan dragningskraft kan nämnas fäbodbruket, som har stor betydelse såväl för artbevarande i de öppna landskapen som för turismen, men som ofta hamnar mellan stolarna i de byråkratiska systemen, som är mer inriktade på att hantera storskalig verksamhet.

En levande och brukad landsbygd behövs för många av de arter som lever i Sverige, liksom för att utveckla turismen. Lönsamhet i de areella näringarna är därför helt centralt. Mark ska därför kunna undantas från brukande bara efter mycket noggrann prövning. Beslut som innebär brukandebegränsningar ska självklart kunna överklagas från markägarens sida.

Turismens betydelse

Sverige är ett fantastiskt land att besöka som turist. Här finns skärgård, sjöar, fjäll, skog, gula rapsfält och pulserande städer. Skidåkning kan ske i norr ända fram till midsommar medan stränderna i södra Sverige myllrar av folk. Landsbygden bjuder på bland annat

forsränning, idrottstävlingar och älgafari. Storstäderna bjuder på kultur, mat och shopping. På många håll i Sverige finns helt enkelt goda möjligheter att främja en växande turistnäring inte minst i landets landsbygder. Nya projekt och höjd omsättning leder snabbt till nya jobb. Turism och besöksnäring bör främjas, inte minst genom översyn och avskaffande av föråldrade regelverk. Tillgång till goda transportmöjligheter är också avgörande för näringen.

Upplevelser som exempelvis hästturism, stuguthyrning, aktivitetspaket med naturupplevelser samt jakt och fiske lämpar sig särskilt väl för landsbygden. Enligt World Economic Forum placeras Sveriges attraktionskraft utomlands oss på plats 20 av 136 jämförda länder. Intresset för Sverige är relativt stort i omvärlden. Dock har Sveriges ranking enligt ”The Travel & Tourism Competitiveness Report 2017” dalat från en femteplats år 2011 till plats 22 år 2019. Vi vill därför understryka vikten av det arbete som utförs av Visit Sweden samt ge dem ett särskilt direktiv att verka för att minimera de ekonomiska konsekvenserna av den minskade utländska turismen som är en direkt följd av coronapandemin. Detta kan exempelvis ske genom att stärka marknadsföringen av covid-19-anpassade delar av besöksnäringen, likt naturturism, vilket särskilt skulle gynna landsbygden.

Andra basnäringar

Gruvnäringen

Den svenska gruvnäringen har mycket långa anor. Exempelvis påbörjades brytning i det som idag är känt som Falu koppargruva redan under förkristen tid, och under medeltiden stod den för två tredjedelar av Europas samlade kopparproduktion. Idag innebär högre efterfrågan från tillväxtländer tillsammans med en strävan inom EU att bli mer självförsörjande vad gäller olika malmer och mineral en långsiktig trend mot högre priser. Gruvnäringens tillväxt ska stimuleras på flera sätt. Ur ett landsbygdsperspektiv är detta positivt då gruvbrytning oftast, av förklarliga skäl, sker i landsbygd även om brytbara malmfyndigheter historiskt sett har resulterat i uppkomst och etablering av samhällen invid gruvorna.

Gruvnäringens behov sammanfaller inte sällan med de behov som andra företag och de som bor och verkar i landsbygd har. En gruvetablering förutsätter väl fungerande transporter för personal, material, maskiner och inte minst den brutna malmen. Det krävs också en stabil tillgång till billig elektricitet under årets alla dagar oavsett väder. Det föreligger också ett stort behov av digital infrastruktur, och allt detta kan potentiellt gagna befolkningen i närområdet. Svensk gruvnäring befinner sig dessutom i en internationell kontext i den absoluta framkanten vad avser forskning och utveckling och en viss del av denna sker i den gruvnära miljön, om än inte i den utsträckning vi förespråkar. Flera lärosäten bedriver dessutom gruvrelaterade utbildningar. Gruvnäringen har därmed potential att locka högkvalificerad personal till arbete i glesbygd samtidigt som den genererar många arbetstillfällen av mer traditionell art.

En problematik som föreligger är de segdragna och hämmande tillståndsprocesser som påverkar gruvindustrin, direkt eller indirekt. Det är orimligt att hanteringen av exempelvis undersökningstillstånd kan ta över tio år i anspråk och att företagen upplever skillnad i hur länsstyrelserna hanterar samma typ av tillståndsansökningar. De

segdragna processerna är inte av ondo bara för gruvindustrin utan i allra högsta grad ett problem för de markägare som inte kan planera för framtiden förrän ett slutgiltigt beslut meddelats. Tillståndprocesserna måste bli snabbare och enklare utan att avkall görs på kraven på miljöhänsyn. Vi förordar införandet av ett förenklat tillståndsförfarande genom etablerandet av en så kallad one-stop shop som hanterar alla steg i tillståndprocessen.

Samtidigt som stora delar av världens befolkning tar sig ur fattigdom och efterfrågan av produkter som innehåller metaller och mineral ökar som en konsekvens därav, har den industriella världens strävan mot en högre grad av elektrifiering för att komma ur beroendet av fossil teknik gjort att behovet av jungfruligt material kommer att öka drastiskt. Den snabba utvecklingen avseende elektrifieringen av våra samhällen och produktionsenheter medför att nya mineral, så kallat innovationskritiska mineral, som tidigare inte nyttjats industriellt nu efterfrågas. Detta leder till att prospektering och brytning kan komma att bli aktuell inom områden där det inte finns någon förekomst av gruvrelaterad näring idag. Att kartlägga dessa och där så är möjligt bryta dem kan utgöra skillnaden mellan att skapa för vår exportindustri nödvändiga värdekedjor eller att bli beroende av import från diktaturer och länder med oacceptabla arbetsvillkor och ringa miljöhänsyn. En konsekvens av detta är att det kan uppstå intressekonflikter mellan gruvnäringen och exempelvis renskötseln, jordbruket, turistnäringen och andra markägare varför det är av stor vikt att klargöra vilka intressen som väger tyngst och skall ges företräde. Den mineralstrategi som antogs år 2013 och som reviderades år 2015 måste revideras på nytt och gruvnäringens vikt för landsbygden och nationen som helhet måste då särskilt beaktas.

En aspekt som särskilt ska belysas ur ett landsbygdsperspektiv är vår syn på mineralersättningen.

Förekomsterna av mineral är i grunden det svenska folkets tillgångar. Politiken ska spela en aktiv roll inom gruvnäringen. Utmaningen ligger inte i första hand i att fördela värdet av det som bryts utan i att tillsammans få det att växa. Mineralersättningen ska således spegla det ömsesidiga förhållande som finns mellan det offentliga och gruvnäringen. Ett sätt att uppnå detta är att höja mineralavgiften från dagens två promille till fem procent då en sådan höjning skulle öppna för möjligheten att höja ersättningen till berörda markägare till en rimligare nivå samtidigt som den skulle garantera att det offentliga får avkastning på gjorda investeringar i exempelvis infrastruktur.

Industriverksamhet i allmänhet och gruvindustri i synnerhet medför ingrepp i naturen. Sådana ingrepp orsakade av mineralutvinning ska efterbehandlas till en god miljöstandard när gruvbrytningen har upphört, vilket bland annat kan medföra kostsamma marksaneringsinsatser. Med modern teknik finns goda möjligheter till efterbehandlingsmetoder som skapar ett mervärde för de som bor i närområdet. Det kan exempelvis handla om att man tillför näring i den jord som man återtäcker med för att skapa goda förutsättningar för jord- eller skogsbruk eller att man efter sanering anlägger konstgjorda sjöar. En variant som vi förordar är därför att bearbetningskoncessionen villkoras med att koncessionsinnehavaren löpande avsätter medel som ska kunna täcka de sanerings- och återställningskostnader som bedöms återstå då verksamheten är avslutad.

Staffan Eklöf (SD)

Mats Nordberg (SD)

Martin Kinnunen (SD)

Runar Filper (SD)

Yasmine Eriksson (SD)

Mattias Bäckström Johansson (SD)

Tobias Andersson (SD)